Liite 2 opetus- ja kulttuuriministeriön vastineeseen – HE 163/2024 vp

Pykäläluonnokset 5.11.2024

Jäljempänä mainitut 20 c, 20 f, 20 h ja 20 i § on esitetty hallituksen esityksessä 114/2024 vp. Muotoiluissa on huomioitu se, että perusopetuslaissa ei jatkossa säädettäisi erityisestä tuesta, vaan sen sijaan oppilaskohtaisista tukitoimista.

Sinisellä on merkitty muutokset suhteessa aiemmin valiokunnalle toimitettuihin ehdotuksiin osana HE 163/2024 vp käsittelyä.

Johtolauseluonnos:

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan perusopetuslain (628/1998) 20 f §:n 2 momentti ja 31 §:n 1 momentti, sellaisena kuin ne ovat laissa (___/___) sekä

lisätään 20 c §:än, sellaisena kuin se on laissa (___/___) uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, 20 h §:än, sellaisena kuin se on laissa (___/___), uusi 5 momentti, jolloin nykyinen 5 momentti siirtyy 6 momentiksi sekä 20 i §:n, sellaisena kuin se on laissa (___/___), uusi 3 momentti seuraavasti:

20 c §:n uusi 4 momentti (esityksessä 114/2024 vp esitetty 4 momentti siirtyy 5 momentiksi):

Tämän lain 8 §:n mukainen valtion koulu ja yliopistolain (558/2009) 88 §:n mukainen harjoittelukoulu on velvoitettu järjestämään oppilaskohtaisista tukitoimista vain 31 §:n 1 momentin nojalla oppilaalle annettavat tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä apuvälineet, jollei järjestämisluvassa toisin määrätä. ~~eivät ole velvoitettuja järjestämään tässä pykälässä tarkoitettuja oppilaskohtaisista tukitoimia.~~

Perustelut: Sivistan lausunnon vuoksi nostetaan opetuksen järjestäjien velvoitteet näkyviin päätöksentekoa koskevan 20 f §:n lisäksi myös tukitoimia koskevissa pykälissä. Momentissa mainittujen perusopetuksen järjestäjien kotikuntakorvausta ei esitetä nostettavaksi, joten niillä ei olisi velvollisuutta järjestää oppilaskohtaisia tukitoimia. Oppilaskohtaiset tukitoimet ovat lähimpänä nykyisessä voimassa olevassa perusopetuslaissa olevia erityisen tuen tukimuotoja, joita ei-kunnalliset opetuksen järjestäjät eivät ole nykyisin velvoitettuja järjestämään.

Valiokunnan tekemän huomion vuoksi täsmennetään, että valtion kouluilla ja yliopistojen harjoittelukouluilla olisi kuitenkin velvoite järjestää perusopetuslain 31 §:n 1 momentin mukaiset palvelut ja apuvälineet, sillä tämä velvoite näillä järjestäjillä on nykyisinkin. Ks. myös 31 §:n kohdalla olevat perustelut.

Valiokunnan tekemän huomion vuoksi täsmennetään momentin loppuun, että mainituilla järjestäjillä voisi kuitenkin olla velvoite kaikkien oppilaskohtaisten tukitoimien järjestämiseen, mikäli niiden järjestämisluvassa on näin määrätty.

Valtion kouluilla ja yliopistojen harjoittelukouluilla olisi velvoite järjestää ryhmäkohtaisia tukimuotoja, kuten kaikilla muillakin opetuksen järjestäjillä.

20 f §:n 2 momentin muutos:

Päätöksen ~~tämän lain~~ 20 c §:ssä tarkoitetuista muista kuin 31 §:n 1 momentin mukaisista oppilaskohtaisista tukitoimista, 20 h §:ssä tarkoitetuista oppimäärää tai opetussuunnitelman tavoitteita koskevista toimista taikka 20 i §:ssä tarkoitetusta opetuksesta tekee opetuksen järjestäjän esityksestä oppilaan asuinkunta, jos tämän lain 8 §:n mukainen valtion koulu ja yliopistolain 88 §:n mukainen harjoittelukoulu ei järjestä niitä. Päätöksen ~~tämän lain~~ 20 i §:n tarkoitetusta opetuksesta tekee opetuksen järjestäjän esityksestä oppilaan asuinkunta, jos muu opetuksen järjestäjä kuin kunta tai kuntayhtymä ~~tämän lain 7 §:n mukainen yksityinen opetuksen järjestäjä~~ ei järjestä sitä.

Perustelut: Muotoilu vastaisi voimassa olevan perusopetuslain 17 §:n 5 momenttia siltä osin, että asiaa lähestytään päätöksenteon kautta. Tuen uudistuksen myötä säännös on kuitenkin tarpeen siirtää tukea koskevaan 4 a -lukuun ja sen päätöksentekoa koskevaan 20 f §:än. Päätöspykälä myös koostaisi tukitoimia koskevissa pykälissä olevat velvoitteet.

Valiokunnan tekemän huomion vuoksi täsmennetään, että 20 c §:n tarkoittamista tukitoimista muut kuin 31 §:ssä tarkoitetut toimet kuuluisivat kunnan päätettäväksi, mikäli näitä muita tukitoimia ei järjestetä valtion koulussa tai yliopiston harjoittelukoulussa. Samalla täsmennetään momentin loppuosa vastaamaan 20 i §:ssä olevaa rajausta, jonka mukaan muu opetuksen järjestäjä kuin kunta tai kuntayhtymä ei olisi velvoitettu järjestämään perusopetuslain 20 §:ssä tarkoitettua opetusta.

20 h §:n uusi 5 momentti (esityksessä 114/2024 vp esitetty 5 momentti siirtyy 6 momentiksi):

Tämän lain 8 §:n mukainen valtion koulu ja yliopistolain 88 §:n mukainen harjoittelukoulu ~~eivät ole~~ on velvoitettu~~ja~~ järjestämään tässä pykälässä tarkoitettuja oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamista koskevia toimia, jos sillä on tähän määrätty tehtävä järjestämisluvassaan.

Perustelut: Sivistan lausunnon vuoksi nostetaan opetuksen järjestäjien velvoitteet näkyviin päätöksentekoa koskevan 20 f §:n lisäksi myös tukitoimia koskevissa pykälissä. Momentissa mainittujen perusopetuksen järjestäjien kotikuntakorvausta ei esitetä nostettavaksi, joten niillä ei olisi velvollisuutta järjestää 20 h §:n mukaisia toimia. Lisäys tehtäisiin sen vuoksi, että 20 h §:n mukaisia tukitoimia olisi mahdollista tehdä vasta sitten, mikäli 20 c §:n mukaiset oppilaskohtaiset tukitoimet eivät olisi riittäviä. Koska 20 c §:n mukaisiin toimiin ei olisi velvoitetta, seuraisi loogisesti, että myöskään 20 h §:n mukaisiin toimiin ei olisi velvoitetta.

Valiokunnan tekemän huomion vuoksi täsmennetään momentin loppuun, että mainituilla järjestäjillä voisi kuitenkin olla velvoite kaikkien oppilaskohtaisten tukitoimien ja tätä kautta myös 20 h §:n mukaisten toimien järjestämiseen, mikäli niiden järjestämisluvassa on näin määrätty.

20 i §:n uusi 3 momentti:

Muu opetuksen järjestäjä kuin kunta tai kuntayhtymä ~~ei ole~~ on velvoitettu järjestämään tässä pykälässä tarkoitettua opetusta, jos sillä on tähän määrätty tehtävä järjestämisluvassaan.

Perustelut: Sivistan lausunnon vuoksi nostetaan opetuksen järjestäjien velvoitteet näkyviin päätöksentekoa koskevan 20 f §:n lisäksi myös tukitoimia koskevissa pykälissä.

Sivistan lausunnon vuoksi ehdotetaan, että myöskään yksityisillä perusopetuksen järjestäjillä ei olisi velvollisuutta järjestää 20 i §:n mukaista opetusta, ei oppiaineittain (1 mom.) eikä toiminta-alueittain (2 mom.) järjestettävää opetusta. Erityinen tuki on nykyisinkin erotettu pidennetyn oppivelvollisuuden opetuksesta.

Valiokunnan huomion vuoksi ehdotetaan momenttia täsmennettäväksi siten, että myös ei-kunnalliset järjestäjät voivat olla velvoitettuja järjestämään perusopetuslain 20 i §:n mukaista opetusta, jos niillä on siihen määrätty tehtävä järjestämisluvassaan. Täsmennystä tukisi myös se, että perusopetuslain 20 i §:n mukainen opetus on opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain (1705/2009) mukaan lisärahoitettavaa opetusta, jota vakiintuneen tavan mukaan rahoitetaan ei-kunnallisille järjestäjille vain, jos niillä on tähän järjestämisluvassa määrätty tehtävä.

OKM arvioi järjestämislupaa myöntäessään opetuksen järjestäjän ammatilliset edellytykset eli tarvittavan osaamisen järjestää 20 i §:n mukaista opetusta pääosin haastavamman vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen omaaville oppilaille. Näin turvataan oppilaan saaman opetuksen laatu.

31 §:n 1 momentin muutos:

Opetus ja sen edellyttämät oppikirjat ja muu oppimateriaali sekä työvälineet ja työaineet ovat oppilaalle maksuttomia. Oppilaskohtaisia tukitoimia tarvitsevalla oppilaalla on lisäksi oikeus saada maksutta opetukseen osallistumisen edellyttämät tulkitsemis- ja avustajapalvelut, muut opetuspalvelut, erityiset apuvälineet sekä 39 §:n nojalla järjestettävät palvelut. Edellä mainittuja palveluita ja apuvälineitä ovat velvoitettuja järjestämään myös tämän lain 8 §:n mukainen valtion koulu ja yliopistolain 88 §:n mukainen harjoittelukoulu.

Perustelut: Valiokunnan nostaman huomion vuoksi selkeytetään pykälää siten, että siitä käy ilmi, että myös valtion koulujen ja yliopistojen harjoittelukoulujen on järjestettävä 31 §:n 1 momentin mukaiset palvelut, vaikka niillä ei olisi velvoitetta antaa muita oppilaskohtaisia tukitoimia. Pykälän nykyinen ilmaisu ”vammaisella ja muulla erityistä tukea tarvitsevalla oppilaalla” on ajalta ennen nykyistä kolmiportaista tukea, joten perusopetuslain 17 §:n 5 momentin mukainen rajaus ei koske 31 §:n mukaisia palveluita ja apuvälineitä. On myös yhdenvertaisuuslain (1325/2014) mukaista, että opetukseen osallistumisen edellyttämät palvelut ja apuvälineet taataan kaikkien opetuksen järjestäjien toimesta.